

پیش‌بینی سبک مدیریت کلاس معلم بر اساس سبک اسنادی و جو سازمانی در مدارس دوره ابتدایی

مهدیه خداکرمی^۱

^۱ دانش‌آموخته کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی

چکیده

هدف این مطالعه، پیش‌بینی سبک مدیریت کلاس معلم بر اساس سبک اسنادی و جو سازمانی در مدارس دوره ابتدایی شهر قم، بود. نمونه پژوهش حاضر، شامل معلمان مرد و زن مدارس دوره ابتدایی ناحیه ۲ قم بوده (۱۴۱ معلم مرد و ۱۴۸ معلم زن) که به روش طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسش‌نامه نگرش و باورهای معلمان در مورد سبک مدیریت کلاس درس مارتین و بالدوین، پرسشنامه سبک‌های اسنادی سلیگمن و همکاران و پرسشنامه ادراک از جو مدرسه هالپین و کرافت بود. نتایج نشان داد؛ ۱) سبک اسنادی معلمان، قادر به پیش‌بینی مستقیم و معنادار سبک‌های مدیریت کلاس درس معلمان، نیست. ۲) جو سازمانی مدارس قادر است به میزان ۱۳ درصد از تغییرات سبک مدیریت کلاس معلم، را به صورت مستقیم و معنادار پیش‌بینی کند. در مجموع می‌توان اظهار داشت که بین جو سازمانی مدارس ابتدایی، سبک‌های اسنادی معلمان و سبک‌های مدیریت کلاس درس معلمان، رابطه وجود داشته و سبک مدیریت کلاس درس تنها بر اساس جو سازمانی مدارس دوره ابتدایی قابل پیش‌بینی است.

واژه‌های کلیدی: سبک مدیریت کلاس معلم، سبک اسنادی، جو سازمانی، معلمان دوره ابتدایی.

۱-مقدمه

مهم ترین عامل در تجدید سازمان نظام آموزش و پرورش، شخص معلم است. معلمان در ارتباط تنگاتنگی با دانش آموزان قرار دارند و عامل اصلی تنظیم کننده فعالیت های یاددهی- یادگیری محسوب می شوند و به همین دلیل نقش مهم و سازنده ای در تربیت نیروی انسانی دارند. کلاس درس به عنوان یک گروه کوچک اجتماعی و کوچک ترین خرده سیستم اجتماعی در نظام آموزشی دارای خصوصیات و ویژگی های منحصر به فردی است که آن را از سایر سازمان ها و نهادهای اجتماعی متمایز می کند. این خرده سیستم به دنبال تحقق اهداف آموزشی- تربیتی است، به همین دلیل نیاز به مدیریت دارد (ضرغامی، ۱۳۹۴). معلم شرایط و موقعیت کلاس، مدرسه و دانش آموزان خود را سنجیده و سبک مناسب را برای اداره کلاس انتخاب می کند. مدیریت کلاس شامل فنون و روش هایی است که برای تسهیل و توانمندی در امور آموزشی، ایجاد و تداوم فضایی دلپذیر و خوشایند در محیط کلاس، ممانعت از رفتارهای نابسامان و خلل آفرین و حاکمیت نظام و انضباط بر کلاس درس به کار برده می شود (محمدی، احمدآبادی و اعرابی، ۱۳۹۹). مدیریت کلاس از عوامل مهم و اساسی در پیشرفت اهداف آموزشی است، مدیریت کلاس درس با افزایش فعالیت دانش آموزان در کلاس و کاهش مشکلات رفتاری در کلاس رابطه دارد (عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷). وجود یک مجموعه ی قابل پیش بینی و آگاهانه از قوانین، دستورالعمل ها و برنامه های مشخص در کلاس، نیل به موفقیت را آسان می کند و زندگی و تلاش را در کلاس به حرکت درمی آورد (میلر، ۱۹۹۹). بنابراین نقش معلم به عنوان مدیر کلاس بسیار حائز اهمیت است. نحوه ی مدیریت معلمان ناشی از عوامل متعددی است که سبک مدیریت معلم را تحت تأثیر قرار می دهد. یکی از این عوامل سبک اسنادی است. فرایندی که از طریق آن در پی کسب اطلاعات درباره فهم چرایی رفتار برمی آیم «اسناد» نامیده می شود. اسناد به تلاش ما در فهم علل رفتار دیگران و نیز رفتار خودمان اشاره دارد (سهرابی، ۱۳۹۵).

وقتی افراد موفقیت ها و شکست های خود را توجیه می کنند گرایش دارند به تعداد محدودی اسناد تکیه کنند که تلاش، توانایی، راهبرد، شانس و دشواری تکلیف از آن جمله هستند (وینر، ۱۹۸۶، به نقل از ریو، ترجمه یحیی سیدمحمدی، ۱۳۹۷). گرچه اسنادهای متفاوتی امکان پذیرند ولی تمام اسنادها می توانند در چارچوب علیتی سه بعدی منبع، پایداری و کنترل پذیری قرار گیرند (ریو، ترجمه یحیی سیدمحمدی، ۱۳۹۷). متغیر دیگری که می تواند بر شیوه ی مدیریت کلاس معلم اثر بگذارد جو سازمانی مدرسه^۱ است. جو سازمانی مدارس دست آورد تلاش و کوشش، پیوندها و کنش های متقابل میان گروه های درونی مدرسه یعنی مدیران، آموزگاران، کارکنان و دانش آموزان است. (شایان جهرمی، احمدی و درویش پور فراغه، ۱۳۸۸). منظور از جو همان محیط کار معلمان است. مساعد ساختن محیط تربیتی، مرهون ایجاد شرایطی است که معلم را به کار خود دلگرم کند و در حمایت از او موثر باشد. رفتار معلم تعیین می کند که آیا مدارس وظایف خود را به خوبی انجام می دهند یا در این امر با شکست مواجه می شوند (صادقی و فتحی، ۱۳۸۱).

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

هدف اصلی از آموزش، تدریس به دانش آموزانی است که قادر به یادگیری هستند. امروزه بر اساس نظریه ها و پژوهش های تربیتی روش های نوینی ارائه شده تا معلم بتواند به اهداف آموزشی دست پیدا کند اما موفقیت در این روش ها نیازمند فراهم بودن شرایط مناسب کلاسی است یعنی فراهم بودن حد مطلوبی از آرامش، پذیرش و همراهی دانش آموزان با معلم (جرمین، ۲۰۰۲) مدیریت کلاس متغیری کلیدی در ایجاد جو مطلوب برای آموزش و یادگیری دانش آموزان به شمار می آید (عالی و

^۱ Classroom Management^۲ Reeve^۳ Perceptions of school climate

امین یزدی، ۱۳۸۷). طبق گزارش های تحقیقاتی، بیش از ۵۰ درصد زمان کلاس صرف حل مسائل انضباطی و اداره ی کلاس می شود (الیز، ۲۰۰۳، به نقل از عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷). به همین دلیل به بیان لانگ،^۴ فری^۵ و وین استین^۶ «مدیریت کلاس»^۷ برای خلق بهترین محیط ممکن به منظور یادگیری، اولویت نخست در مسئولیت های معلم کلاس به شمار می آید (مارتین و شوهو^۸، ۲۰۰۳، به نقل از عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷). مدیریت جامع کلاس، میزان اشتغال دانش آموزان در فعالیت های برنامه درسی را افزایش می دهد و از هدر رفتن زمان برای رفع مشکلات رفتاری جلوگیری می کند. به عقیده ی بروفی^۹ (۱۹۹۷)، یک نظام مدیریتی جامع می تواند کلاس های سازمان یافته ایجاد کند، یعنی جایی که یادگیری بهینه انجام می شود (جرمین، ۲۰۰۲، به نقل از عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷)، زیرا کلاسی که در آن اولین گام یادگیری (یعنی نظم و انضباط و مشارکت در فعالیت های یادگیری) اعمال نگردد به یقین نتایج مطلوبی نخواهد داشت. ضعف معلم در کنترل کلاس باعث عدم تمایل دانش آموزان به نظم پذیری در کلاس، مدرسه، خانواده و در نتیجه در جامعه می شود و پیامدهای گوناگون و فراوانی برای دانش آموزان در حیطه های آموزشی، اجتماعی و خانوادگی در بردارد (لنگودی و سلیمانی، ۱۳۹۲).

علاقه نداشتن به نظم پذیری حتی در دانش آموزانی که دچار مشکلات حاد و بهنجار نیستند زمینه قانون گریزی، خودکم بینی و تخلفات بیش تری را در آنان فراهم می آورد. اصلی ترین مشکلات مدیریت کلاس برای معلمان احساس دلسردی و شکست آنان است. برای رویارویی با این امر معلمان باید با استفاده از روش کارآمد و نظام مند در مورد مدیریت کلاس رفتار کنند (لنگودی و سلیمانی، ۱۳۹۲). پژوهشگران دسته بندی های مختلفی در خصوص سبک های مدیریت کلاس درس انجام داده اند. به عنوان مثال بر اساس کتاب سیف (۱۳۹۹) سبک های اداره کلاس درس عبارتند از: سبک اقتدارگرایانه (دموکراسی قانون مدار)، سبک مستبدانه (تحکم آمیز)، سبک آزادگذاری (بی عنان، آسان گیری). نظریه پردازانی چون وانگ^{۱۰} (۱۹۹۸)، بامریند^{۱۱} (۱۹۷۱)، اوسیکر و ایمر^{۱۲} (۱۹۹۰) طبقه بندی هایی از سبک ها ارائه داده اند. در این میان ولفگانگ و گلیکمن، در کتاب خود به نام «حل مسائل انضباطی کلاس» چارچوبی بسیار جامع بر اساس نظریه های مدیریت کلاس و روان شناسی یادگیری ارائه داده اند که در آن ۳ رویکرد اساسی به مدیریت کلاس مطرح شده است، این رویکرد در یک پیوستار کنترل به ترتیب: رویکرد مداخله گرایان^{۱۳} رویکرد تعامل گرایان^{۱۴} و رویکرد غیرمداخله گرایان^{۱۵} هستند (عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷).

^۴ Long^۵ Frye^۶ Weinstein^۷ Classroom Management^۸ Martin & Shoho^۹ Brophy^{۱۰} Wang^{۱۱} Bumrind^{۱۲} Aussiker & Emmer^{۱۳} Interventionist^{۱۴} Interactionist^{۱۵} Non-interventionist

یکی از مباحثی که ممکن است بتواند سبک مدیریت معلم را پیش‌بینی کند، سبک اسنادی معلم است. اسناد^{۱۱} عبارت از فرآیندی است که افراد به کار می‌گیرند تا رویدادها یا رفتارها را به عوامل زیربنایی رفتار خود پیوند دهند. نتایجی که ما درباره علل رفتار دیگران به دست می‌آوریم بر ارتباطات ما تاثیر می‌گذارد (سهرابی، ۱۳۹۵).

در واقع سبک‌های اسناد، عبارت است از نحوه تفسیر شکست‌ها و موفقیت‌ها و نسبت دادن علل آن‌ها به عوامل مختلف (بیگدلی، علی‌مددی، ۱۳۹۲) وقتی افراد موفقیت‌ها و شکست‌های خود را توجیه می‌کنند گرایش دارند به تعداد محدودی اسناد تکیه کنند که تلاش، توانایی، راهبرد، شانس و دشواری تکلیف از آن جمله هستند گرچه اسنادهای متفاوتی امکان‌پذیرند ولی تمام اسنادها می‌توانند در چارچوب علیتی ۳ بعدی منبع، پایداری و کنترل‌پذیری قرار گیرند. (ریو، ترجمه ییحی سیدمحمدی، ۱۳۹۷).

جو سازمانی^{۱۲} که بر مدرسه حاکم است نیز ممکن است بر سبک مدیریتی معلم در کلاس اثرگذار بوده و آن را پیش‌بینی کند. عباس‌زادگان (۱۳۷۳) جو مدرسه را به این صورت تعریف می‌کند: جو مدرسه بر ادراکات معلمان از محیط عمومی کار در مدرسه اطلاق شده که متأثر از سازمان رسمی و غیررسمی و شخصیت افراد و مدیریت سازمانی خواهد بود (همت، ۱۳۸۴). هالپین و کرافت^{۱۳} پیش‌تاز سنجش عینی جو سازمانی بوده‌اند، جو سازمانی را این گونه تعریف می‌کنند: ویژگی‌های درونی که یک سازمان را از سازمان دیگر متمایز ساخته و روی رفتار افراد آن اثر می‌گذارد که به وسیله ادراکات کارکنان و توصیف‌های آنان از ویژگی‌های درونی سازمان سنجیده می‌شود (احمد بحری، ۱۳۷۵). به طور کلی صاحب‌نظران هر کدام تعاریف متعددی از جو بیان داشته‌اند، ولی نکته‌ای که در اکثر تعاریف آن‌ها مشترک است، آن است که جو سازمانی بر اساس ادراک کارکنان از محیط سازمان سنجیده می‌شود. بر اساس نظریه‌ی هالپین و کرافت ۶ نوع جو سازمانی وجود دارد که شامل جو باز، جو خودگردان، جو کنترل شده، جو دوستانه، جو پدرانه و جو بسته است.

حیدری لقب، بیدختی و طالع‌پسند (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان «اثربخشی آموزش معلمان در مدیریت مؤثر کلاس درس بر پیامدهای انگیزشی و هیجانی: رابطه معلم- شاگرد و هیجانات تحصیلی» انجام دادند یافته‌ها نشان داد توانمندسازی معلمان در مدیریت کلاس درس نقش مهمی در بهبود مهارت‌های ارتباطی معلم و دانش‌آموز و افزایش هیجانات تحصیلی مثبت در دانش‌آموزان دارد.

صدوقی، قربانی و فرهوش (۱۳۹۶)، به بررسی پیش‌بینی مدیریت کلاس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و مهارت ارتباطی معلم پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که انعطاف‌پذیری و مسئولیت‌پذیری از میان عوامل شخصیتی، مهارت شنود و مهارت بازخورد از میان مؤلفه‌های مهارت ارتباطی سبک مدیریتی کلاس معلم را پیش‌بینی می‌کنند.

لطفی و ستاری (۱۳۹۵) در پژوهشی با هدف بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی معلمان در سبک مدیریت کلاس انجام شده است. نتایج به دست آمده نشان داد که از بین ویژگی‌های شخصیتی تنها برون‌گرایی دارای تأثیر مثبت در سبک مدیریت مداخله‌گرا می‌باشد. همچنین ویژگی‌های روان‌آزردگی، برون‌گرایی و معاشرتی بودن دارای تأثیر مثبت در سبک مدیریت تعاملی می‌باشند در حالی که تجربه‌پذیری و مسئولیت‌پذیری دارای تأثیر منفی در این سبک مدیریت می‌باشند. در نهایت از بین ویژگی‌های شخصیتی تنها مسئولیت‌پذیری در سبک مدیریت غیرمداخله‌گرا دارای تأثیر منفی می‌باشد.

صدیقی ارفعی، جعفری و رعیت نوش‌آبادی (۱۳۹۵) به بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی معلمان با سبک مدیریت کلاس درس پرداختند و به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌های شخصیتی معلمان می‌توانند بخشی از تغییرات سبک مدیریت کلاس درس را تبیین کنند.

^{۱۱}Attribution

^{۱۲}Organizational Climate

^{۱۳}Hapin. W & Croft B.

نسلین (۲۰۱۸) در پژوهشی با هدف تعیین نقش پیش‌بینی‌کننده شادکامی و میزان رضایت معلمان از زندگی بر نیمرخ مدیریت کلاس درس انجام دادند. یافته‌های حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که شادی و رضایت از زندگی پیش‌بینی‌کننده‌های معنادار پروفایل مدیریت کلاس درس قدردان و بی‌تفاوت هستند.

کوتوربا و همکاران^{۱۹} (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان سبک مدیریت کلاس درس: برداشت معلمان یونانی، نشان دادند که معلمان یونانی از نظر مدیریت آموزشی تمایل بر تعامل‌گرا و از نظر مدیریت رفتار مداخله‌گرا هستند.

پلات، اکلاج و کایا^{۲۰} (۲۰۱۳) در پژوهش خود که تحت عنوان بررسی «باور معلمان درباره نظم و انضباط کلاس درس» انجام شده بود، نتایج به دست آمده از پژوهش نشان داده است که مدلی که در آن نظم و انضباط کلاسی بر اساس یک قرارداد و با سطح متوسطی از کنترل معلم همراه است دارای بالاترین ترجیح از سوی معلمان بودند و مدلی که در آن سطح کنترل معلم بسیار بالا بود از کم‌ترین مقبولیت بین معلمان برخوردار بود. معلمان مرد نیز تمایل بیشتری به استفاده از قوانین محکمی برای ایجاد نظم و انضباط در کلاس درس داشتند.

میشل و برادشاو^{۲۱} (۲۰۱۳) در پژوهشی که به «بررسی تأثیرات کلاس درس بر درک فراگیر از فضای محیط آموزشی و در واقع نقش مدیریت کلاس درس و استراتژی نظم و انضباط انحصاری» پرداختند. نتایج نشان داده است که استفاده صرف از سبک نظم و انضباط با نظم و انضباط کمتری در محیط کلاس همراه بود و استفاده از سبک تعاملی و حمایتی با نمره بالا در انضباط و پیشرفت و خودتنظیمی همراه بود و این سبک با یادگیری و کنترل بیشتر فراگیران همراه بود.

اونال رافر و اونال اسلیمان^{۲۲} (۲۰۱۲) به منظور «بررسی تأثیر سابقه‌ی تدریس معلمان بر سبک مدیریت آنان» پژوهشی بر روی ۲۶۸ معلم مقطع ابتدایی انجام دادند. یافته‌ها حاکی از آن است که معلمان با سابقه نسبت به معلمان تازه‌کار بیشتر تمایل دارند تا در تعامل با دانش‌آموزان و در هنگام تصمیم‌گیری، کنترل کلاس را خود در دست بگیرند. معلمان در دوران پیش از خدمت به سبک غیرمداخله‌گرا تمایل دارند یعنی حداقل کنترل معلم. آن‌ها در دوران کارآموزی و در سال‌های ابتدای تدریس خود از کنش متقابل (کنترل مشترک) حمایت می‌کنند و در نهایت هنگامی که به معلمانی با سابقه تبدیل شدند، کنترل کامل معلم را انتخاب می‌کنند.

۳- روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق از نوع توصیفی و همبستگی بوده و به بررسی پیش‌بینی سبک مدیریت کلاس معلم بر اساس سبک اسنادی و جو سازمانی پرداخت. جامعه آماری این پژوهش شامل معلمان زن و مرد شاغل در مدارس ابتدایی دوره‌ی ابتدایی دولتی شهر قم می‌باشد. در این پژوهش نمونه‌گیری با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انجام شده و درصد آزمودنی‌ها دو گروه زن و مرد در نمونه برابر با درصد آنها در جامعه مورد نظر، که بر جدول کرجسی و مورگان حجم ۲۸۹ نفر انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری اطلاعات:

پرسش‌نامه شیوه‌های مدیریت کلاس درس: پرسش‌نامه نگرش و باورهای معلمان در مورد سبک مدیریت کلاس ساخته‌ی مارتین و بالدوین (۱۹۹۸) می‌باشد. این پرسش‌نامه دارای ۲۶ گویه است و شیوه‌ی پاسخ‌دهی به گویه‌های آن بر اساس مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت به صورت اصلاً مرا توصیف نمی‌کند (۱) تا حدی مرا توصیف می‌کند (۲)، تقریباً مرا توصیف می‌کند (۳) و خیلی خوب مرا توصیف می‌کند (۴) است. نمره‌ی فرد در این پرسش‌نامه از ۲۶ تا ۱۰۴ است. این پرسش‌نامه سه زیرمقیاس

^{۱۹}Konstantina Koutrouba

^{۲۰}Polat, Akdag & Kaya

^{۲۱}Mitchell & Mitchell

^{۲۲}Unal, Zafer, Unal & Aslihan

سبک های مدیریت کلاس مداخله گر، تعامل گر، غیرمداخله گر را می سنجد. سبک مدیریت کلاس غیرمداخله ای: نمره ای که افراد از سؤالات ۳- ۴- ۱۵- ۱۷- ۱۹- ۲۰- ۲۳ پرسش نامه ی سبک مدیریت کلاس مارتین و بالدوین (۱۹۹۸) کسب می کنند. از آن جایی که این پرسش نامه در مقیاس لیکرت ۴ درجه ای است، کمترین نمره ای که هر معلم در این سبک مدیریت کسب می کند ۷ و بیشترین نمره ی هر معلم ۲۸ می باشد. سبک مدیریت کلاس مداخله گراییانه: نمره ای که از سؤالات ۱- ۲- ۵- ۷- ۸- ۱۰- ۱۱- ۱۴- ۲۲- ۲۴- ۲۶ پرسش نامه ی سبک مدیریت کلاس مارتین و بالدوین (۱۹۹۸) کسب می شود. از آن جایی که این پرسش نامه در مقیاس لیکرت ۴ درجه ای است، کمترین نمره ای که هر معلم در این سبک مدیریت کسب می کند ۱۱ و بیشترین نمره ی هر معلم ۴۴ می باشد. سبک مدیریت کلاس تعامل گراییانه: نمره ای که افراد از سؤالات ۶- ۹- ۱۲- ۱۳- ۱۶- ۱۸- ۲۱- ۲۵ پرسش نامه ی سبک مدیریت کلاس مارتین و بالدوین (۱۹۹۸) کسب می کنند. از آن جایی که این پرسش نامه در مقیاس لیکرت ۴ درجه ای است، کمترین نمره ای که هر معلم در این سبک مدیریت کسب می کند ۸ و بیشترین نمره ی هر معلم ۳۲ می باشد. پایایی مقیاس شیوه های مدیریت کلاس درس: در مطالعه ی مارتین و بالدوین (۱۹۹۸) ضریب اعتبار و پایایی این پرسش نامه مناسب ارزیابی شده است. عالی و امین یزدی (۱۳۸۷) در پژوهشی در استفاده از این پرسش نامه نشان دادند که ضریب آلفای کرونباخ برای سؤالات این پرسش نامه برابر با ۰/۶۸ بوده است و همبستگی ابعاد آن نیز مورد تأیید قرار گرفته است.

پرسش نامه سبک های اسنادی سلیگمن و همکاران (ASQ): پرسش نامه سبک های اسنادی (ASQ) یک وسیله خودگزارشی است که شامل ۱۲ موقعیت فرضی (شش موقعیت مثبت و شش موقعیت منفی) می باشد. ASQ شامل ۴۸ سؤال است. در این پرسش نامه، هر ماده از ۱ تا ۷ درجه بندی شده است. برای هر یک از ۶ موقعیت مثبت، ۱ پایین ترین رتبه و ۷ بالاترین یا بهترین گزینه برای بعد مثبت است. برای ۶ موقعیت منفی، نمره گذاری به صورت معکوس است. بنابراین، برای موقعیت های منفی رتبه یک بالاترین یا بهترین گزینه و نمره ۷ پایین ترین یا بدترین گزینه به حساب می آید. برای محاسبه نمره کل تجارب مثبت، ابتدا نمره های تمام موقعیت مثبت را با هم جمع می کنیم و بعد بر تعداد آن ها تقسیم می کنیم. بالاترین نمره تجارب مثبت ۲۱ و کمترین آن ۳ است. نمره کل برای رویدادهای منفی با جمع کردن نمره های همه ی موقعیت های منفی و با تقسیم آن بر تعداد آن ها محاسبه می شود. بالاترین نمره برای رویدادهای منفی ۳- و پایین ترین آن ۲۱- است. برای محاسبه نمره کل رویدادها، نمره کل تجارب مثبت از نمره کل تجارب منفی کسر می شود. بهترین نمره برای کل رویدادها ۱۸+ و بدترین آن نمره ۱۸- است هم چنین سوال شماره یک برای درک بهتر سؤالات دیگر است و در نمره گذاری استفاده نمی شود. روایی و پایایی مقیاس سبک های اسنادی: مطالعات متعددی روایی و پایایی این پرسش نامه را بررسی کرده اند به عنوان مثال سنجوان و ماگالارس (۲۰۰۹) ضریب پایایی پرسش نامه را ۰/۸۱ به دست آوردند. در پژوهش حیدری، مکتبی و شهنی ییلاق (۱۳۹۱) ضرایب پایایی ماده های پرسش نامه، برای سبک اسنادی مثبت، از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۳ و تنصیف (اسپیرمن- براون و گاتمن) ۰/۶۹ و ۰/۶۱ و برای سبک اسنادی منفی به ترتیب ۰/۶۳ و ۰/۵۸ و ۰/۴۱ محاسبه شد. رجبی (۱۳۸۲)، روایی پرسش نامه را با روش تحلیل عاملی به دست آورد که در عامل اول یعنی سبک اسنادی مثبت بارهای عاملی ماده های این عامل از ۰/۵۵ تا ۰/۶۷ و بارهای عاملی در عامل دوم یعنی سبک های اسنادی منفی از ۰/۴۰ تا ۰/۶۸ در نوسان بودند. در پژوهش حیدری، مکتبی و شهنی ییلاق (۱۳۹۱)، به منظور بررسی روایی پرسش نامه سبک های اسنادی از روش روایی سازه (تحلیل عاملی) استفاده شد.

پرسش نامه ادراک از جو مدرسه: این پرسش نامه توسط هالپین و کرافت در سال ۲۰۰۰ ساخته شده است. نمره گذاری این پرسش نامه به صورت لیکرت و گزینه خیلی کم ۱ نمره و... خیلی زیاد ۵ نمره تعلق می گیرد. روایی کل این پرسش نامه ۰/۸۲ است. همچنین پایایی بعد تأکید ۰/۵۵ و روحیه ۰/۷۵ بعد ملاحظه گیری ۰/۵۹ برای بعد فقدان تعهد شغلی ۰/۷۳ برای بعد صمیمیت ۰/۶۰ برای بعد مزاحمت ۰/۶۸ برای بعد فاصله گیری ۰/۲۶ و برای بعد نفوذ ۰/۸۴ بوده است.

۴- یافته ها:

فرضیه اول: سبک اسنادی پیش بینی کننده مستقیم و معنادار سبک مدیریت کلاس معلم است.

جدول (۱) نتایج آمار توصیفی مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن و سبک های مدیریت کلاس درس

متغیرهای مورد بررسی	میانگین	انحراف معیار	تعداد
مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن	۱۴۳.۴۵	۳۳.۴۹۴	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	۱۸.۳۳	۴.۰۲۸	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	۳۲.۴۵	۵.۹۰۲	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه	۲۳.۳۲	۴.۲۹۶	۲۸۹

بر اساس نتایج به دست آمده، تغییرات در مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن بیشتر از تغییرات در مقیاس سبک های مدیریت کلاس درس، مشاهده می شود.

جدول (۲) نتایج همبستگی بین مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن و سبک های مدیریت کلاس درس

متغیرها	آماره ها	مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن	سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه
مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن	مقدار همبستگی	۱	-۰.۰۰۸	-۰.۰۰۹	۰.۴۴
سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	سطح معناداری	۰.۸۹۶	۰.۸۸۳	۰.۴۵۴	
سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه	مقدار همبستگی	-۰.۰۰۸	۱	۰.۳۳۳	۰.۵۰۰
سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	سطح معناداری	۰.۸۹۶	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	
سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه	مقدار همبستگی	-۰.۰۰۹	۰.۳۳۳	۱	۰.۶۹۱
سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	سطح معناداری	۰.۸۸۳	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	
سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه	مقدار همبستگی	۰.۴۴	۰.۵۰۰	۰.۶۹۱	۱
سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	سطح معناداری	۰.۴۵۴	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰	
سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹

بر اساس نتایج به دست آمده؛ بین مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن و سبک های مدیریت کلاس درس (سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای - سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه - سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه) رابطه معناداری مشاهده نشد.

جدول (۳) نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن و سبک های مدیریت کلاس درس

متغیرها	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح شده	استاندارد خطای برآورد	مقدار F مدل	سطح معناداری F
---------	-----------------	------------	----------------------	-----------------------	-------------	----------------

مقیاس کلی سبک اسنادی

سیلیگمن

سبک مدیریت کلاس غیر

مداخله ای

سبک مدیریت کلاس

مداخله گرایانه

سبک مدیریت کلاس

تعامل گرایانه

۰/۰۷۹ ۰/۰۰۶ -۰/۰۰۴ ۳۳/۵۶۵ ۵۹۱ ۶۲۱

بر اساس نتایج به دست آمده؛ بین مقیاس کلی سبک اسنادی سیلیگمن و سبک های مدیریت کلاس درس، به میزان ۰/۰۷۹ رابطه خطی مشاهده شده (که این رابطه به واسطه تحلیل واریانس مدل) معنادار نیست. بر اساس ضریب تعیین به دست آمده؛ سبک اسنادی معلمان، قادر به پیش بینی مستقیم و معنادار سبک های مدیریت کلاس درس معلمان، نیست. پس این فرضیه مردود است.

فرضیه دوم: جو سازمانی پیش بینی کننده مستقیم و معنادار سبک مدیریت کلاس معلم است.

جدول (۴) نتایج آمار توصیفی مقیاس کلی جو سازمانی مدارس و سبک های مدیریت کلاس درس

متغیرهای مورد بررسی	میانگین	انحراف معیار	تعداد
مقیاس کلی جو سازمانی مدارس	۱۰۹/۱۴	۱۴/۸۲۲	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس غیر مداخله ای	۱۸/۳۳	۴/۰۲۸	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس مداخله گرایانه	۳۲/۴۵	۵/۹۰۲	۲۸۹
سبک مدیریت کلاس تعامل گرایانه	۲۳/۳۲	۴/۲۹۶	۲۸۹

بر اساس نتایج به دست آمده، تغییرات در مقیاس کلی جو سازمانی مدارس بیشتر از تغییرات در مقیاس سبک های مدیریت کلاس درس، مشاهده می شود.

جدول (۵) نتایج همبستگی بین مقیاس کلی جو سازمانی مدارس و سبک های مدیریت کلاس درس

متغیرها	آماره ها	مقیاس کلی جو سازمانی	سبک مدیریت کلاس غیر	سبک مدیریت کلاس	سبک مدیریت کلاس
---------	----------	----------------------	---------------------	-----------------	-----------------

مقدار	مدارس	مداخله‌ای	مداخله‌گرایانه	تعامل‌گرایانه	
مقیاس کلی	همبستگی	۱	۲۹۲	۲۸۳	۳۲۲
جو سازمانی	سطح		۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰
مدارس	معناداری				
تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	
مقیاس سبک مدیریت	همبستگی	۲۹۲	۱	۳۳۳	۵۰۰
کلاس غیر	سطح	۰۰۰		۰۰۰	۰۰۰
مداخله‌ای	معناداری				
تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	
مقیاس سبک مدیریت	همبستگی	۲۸۳	۳۳۳	۱	۶۹۱
کلاس	سطح	۰۰۰	۰۰۰		۰۰۰
مداخله‌گرایانه	معناداری				
تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	
مقیاس سبک مدیریت	همبستگی	۳۲۲	۵۰۰	۶۹۱	۱
کلاس	سطح	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	
تعامل‌گرایانه	معناداری				
تعداد	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	۲۸۹	

بر اساس نتایج به دست آمده؛ بین مقیاس کلی جو سازمانی مدارس و سبک‌های مدیریت کلاس درس (سبک مدیریت کلاس غیر مداخله‌ای - سبک مدیریت کلاس مداخله‌گرایانه - سبک مدیریت کلاس تعامل‌گرایانه) با اطمینان ۹۹ درصد، رابطه معناداری مشاهده شد.

جدول (۶) نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره مقیاس کلی جو سازمانی مدارس و سبک‌های مدیریت کلاس درس

متغیرها	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح شده	استاندارد خطای برآورد	مقدار F مدل	سطح معناداری F
مقیاس کلی جو سازمانی						
مدارس						
سبک مدیریت کلاس غیر						
مداخله‌ای	۳۶۶	۱۳۴	۱۲۵	۱۳۸۶۴	۱۴۷۱۹	۰۰۰
سبک مدیریت کلاس						
مداخله‌گرایانه						
سبک مدیریت کلاس						

تعامل گرایانه

بر اساس نتایج به دست آمده؛ بین مقیاس کلی جو سازمانی مدارس و سبک های مدیریت کلاس درس، به میزان ۰/۳۶۶ رابطه خطی مشاهده شده (که این رابطه به واسطه تحلیل واریانس مدل) با اطمینان ۹۹ درصد، معنادار است. بر اساس ضریب تعیین به دست آمده؛ مقیاس کلی جو سازمانی مدارس قادر است به میزان ۱۳ درصد از تغییرات سبک مدیریت کلاس معلم، را به صورت مستقیم و معنادار پیش بینی کند. بنابراین، این فرضیه تأیید می شود.

۵- نتیجه گیری

هدف اصلی از آموزش، تدریس به دانش آموزانی است که قادر به یادگیری هستند. امروزه بر اساس نظریه ها و پژوهش های تربیتی روش های نوینی ارائه شده تا معلم بتواند به اهداف آموزشی دست پیدا کند اما موفقیت در این روش ها نیازمند فراهم بودن شرایط مناسب کلاسی است یعنی فراهم بودن حد مطلوبی از آرامش، پذیرش و همراهی دانش آموزان با معلم (جرمین، ۲۰۰۲) مدیریت کلاس متغیری کلیدی در ایجاد جو مطلوب برای آموزش و یادگیری دانش آموزان به شمار می آید (عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷). طبق گزارش های تحقیقاتی، بیش از ۵۰ درصد زمان کلاس صرف حل مسائل انضباطی و اداره ی کلاس می شود (الیز، ۲۰۰۳، به نقل از عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷). به همین دلیل به بیان لانگ، آفری،^{۲۴} و وین استین،^{۲۵} مدیریت کلاس «آبرای خلق بهترین محیط ممکن به منظور یادگیری، اولویت نخست در مسئولیت های معلم کلاس به شمار می آید (مارتین و شوهو، ۲۰۰۳، به نقل از عالی و امین یزدی، ۱۳۸۷). مدیریت جامع کلاس، میزان اشتغال دانش آموزان در فعالیت های برنامه درسی را افزایش می دهد و از هدر رفتن زمان برای رفع مشکلات رفتاری جلوگیری می کند.

یافته های این مطالعه در فرضیه اول (سبک اسنادی پیش بینی کننده مستقیم و معنادار سبک مدیریت کلاس معلم است). نشان داد که؛ بین سبک اسنادی سیلیگمن و سبک های مدیریت کلاس درس، به میزان ۰/۰۷۹ رابطه خطی مشاهده شده (که این رابطه به واسطه تحلیل واریانس مدل) معنادار نیست. بر اساس ضریب تعیین به دست آمده؛ سبک اسنادی معلمان، قادر به پیش بینی مستقیم و معنادار سبک های مدیریت کلاس درس معلمان، نیست.

مهدی زاده (۱۳۹۲)، در پژوهشی با هدف بررسی (ارتباط سبک های اسناد بازشناسی هیجان و پردازش شناختی با کیفیت زندگی دانش آموزان دختر دارای اختلال بدشکلی بدن) دریافت بین سبک اسناد مثبت و کیفیت زندگی دانش آموزان دارای بدشکلی بدن رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. اما بین سبک اسناد منفی و کیفیت زندگی دانش آموزان دارای بدشکلی رابطه معناداری به دست نیامد. در بررسی مؤلفه های سبک های اسناد تمام مؤلفه های درونی - بیرونی منفی، پایدار - ناپایدار مثبت، کلی - جزئی مثبت با کیفیت زندگی رابطه معناداری داشتند.

یافته های مهدی زاده (۱۳۹۲)، با یافته های این مطالعه خداکرمی (۱۴۰۱)، در سبک های اسنادی منفی همسوئی و همخوانی دارد. در تبیین این یافته باید گفت که در مطالعه خداکرمی، سبک های اسنادی به صورت کل در نظر گرفته شده و چنانچه سبک های اسنادی تفکیک می شد، در تمام یافته ها با مطالعه مهدی زاده (۱۳۹۲)، همسوئی و همخوانی نشان می داد.

یافته های این مطالعه در فرضیه دوم (جو سازمانی پیش بینی کننده مستقیم و معنادار سبک مدیریت کلاس معلم است). نشان داد که؛ بین جو سازمانی مدارس و سبک های مدیریت کلاس درس، به میزان ۰/۳۶۶ رابطه خطی مشاهده شده (که این رابطه

^۱Long^۱Frye^۱Weinstein^۱Classroom Management^۱Martin & Shoho

به واسطه تحلیل واریانس مدل) با اطمینان ۹۹ درصد، معنادار است. بر اساس ضریب تعیین به دست آمده؛ جو سازمانی مدارس قادر است به میزان ۱۳ درصد از تغییرات سبک مدیریت کلاس معلم، را به صورت مستقیم و معنادار پیش‌بینی کند. صفری (۱۳۹۷)، به بررسی نقش واسطه‌ای خودکارآمدی در ارتباط بین جو اخلاق سازمانی و کیفیت زندگی کاری مدیران مدارس ابتدایی شهرستان ممسنی پرداخته نتایج نشان‌دهنده وجود رابطه مثبت و معنادار بین جو اخلاق سازمانی و کیفیت زندگی کاری می‌باشد.

قدوسی‌نژاد (۱۳۹۳)، در پژوهشی به بررسی رابطه شیوه‌های مدیریت کلاس درس و ادراک از جو مدرسه با اهمال کاری معلمان دبیرستان‌های دهم‌دست در سال تحصیلی ۱۳۹۲، پرداخته است. نتایج نشان داد که بین شیوه‌های مدیریت کلاس درس و اهمال کاری معلمان همبستگی منفی معنی‌دار وجود دارد و همچنین شیوه‌های مدیریت کلاس غیر مداخله‌گرایانه و تعامل-گرایانه با ادراک از جو مدرسه معلمان همبستگی مثبت معنی‌دار دارند. نتایج همچنین نشان داد که شیوه‌های مدیریت کلاس درس با واسطه‌گری ادراک از جو مدرسه اهمال کاری معلمان را پیش‌بینی می‌کند.

سیدا و سوینز^۸ (۲۰۱۲)، در پژوهشی به بررسی جو سازمانی دبیرستان‌ها بر روی نمونه‌ای ۲۴۵ نفری از معلمان شهر استانبول پرداختند. تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان داد که بین ۲ متغیر جنسیت و مدرک تحصیلی و ادراک از جو سازمانی مدرسه رابطه آماری معناداری وجود دارد.

چادی اوکافر^۹ (۲۰۰۶)، پژوهشی تحت عنوان جو مدرسه، جهت‌گیری کنترل شاگرد و اثربخشی انجام داد. نتایج این پژوهش که در ۱۰۷ مدرسه به شیوه‌ی توصیفی انجام شده، نشان داد که جهت‌گیری کنترل انسانی با جو باز مدرسه رابطه مثبت و معنی‌داری دارد.

در پژوهش میلر و همکاران (۱۹۹۵)، که رابطه جو سازمانی و رضایت شغلی بررسی شد، نتایج نشان داد که نوع جو سازمانی می‌تواند بر رضایت شغلی افراد مؤثر باشد، هرچه جو بازتر باشد، رضایت شغلی زیادتر و هرچه جو بسته‌تر باشد رضایت شغلی کمتر خواهد بود.

یافته‌های صفری (۱۳۹۷)، قدوسی‌نژاد (۱۳۹۳)، سیدا و سوینز (۲۰۱۲)، چادی اوکافر (۲۰۰۶)، میلر و همکاران (۱۹۹۵)، با یافته‌های مطالعه حاضر خداکرمی (۱۴۰۱)، همسویی و همخوانی کاملی دارد. در تبیین یافته‌های این فرضیه می‌توان اظهار داشت که جو سازمانی مدارس تعیین‌کننده اصلی فضای فعالیت در مدارس بوده بنابراین، جو سازمانی مدارس به هر شکلی که باشد قادر است به همان اندازه مدیریت کلاس معلمان را جهت‌دهی کند. بنابراین جو سازمانی مدارس می‌تواند فضای آموزشی و مدیریتی در کلاس‌های درس را پیش‌بینی کند.

در مجموع یافته‌های این مطالعه نشان داد که؛ ۱) سبک اسنادی معلمان، قادر به پیش‌بینی مستقیم و معنادار سبک‌های مدیریت کلاس درس معلمان، نیست. ۲) جو سازمانی مدارس قادر است به میزان ۱۳ درصد از تغییرات سبک مدیریت کلاس معلم، را به صورت مستقیم و معنادار پیش‌بینی کند.

منابع

- ۱) آقاحسینی، تقی، کاظمی، ایرج، رجایی‌پور، سعید (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین مؤلفه‌های مدیریت کلاس درس و جو یادگیری در مدارس شهر اصفهان. پژوهش‌های تربیتی و روانشناختی، دانشگاه اصفهان، ۴، ۱، ۴۰-۲۳.
- ۲) امیریان‌زاده، مژگان. (۱۳۷۶). بررسی رابطه‌ی بین جو سازمانی و رضایت شغلی نواحی چهارگانه‌ی شیراز. دانش و پژوهش در علوم تربیتی، ۷، ۸، ۱۱۴-۱۰۱.

^۸Ceyda & Sevinc

^۹Chadi Okafor

- ۳) امین بیدختی، علی اکبر، پرورش، پروانه. (۱۳۸۷). بررسی رابطه‌ی جو سازمانی با سبک مدیریت و آثار آن بر معلمان مدارس ابتدایی. فصل‌نامه نوآوری‌های مدیریت آموزشی، ۳، ۴، ۴۱-۲۵.
- ۴) امین‌پور، فاطمه. (۱۳۸۱). بررسی تأثیر فرهنگ و جو سازمانی بر بهره‌وری نیروی انسانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.
- ۵) ایمانی، جواد. (۱۳۹۱). تبیین رابطه مهارت‌های مدیریت مدیران با جو سازمانی مدارس و رضایت شغلی معلمان از دیدگاه معلمان فصل‌نامه علوم تربیتی، ۵، ۱۷، ۷۳-۳۵.
- ۶) بحری، ا. (۱۳۷۵). عوامل مؤثر بر جو سازمانی در مدارس دولتی و غیرانتفاعی شهرستان نیشابور.
- ۷) برازجانی، مهدیه (۱۳۸۸). بررسی رابطه خوش‌بینی تحصیلی و هسته کنترل معلم با مدیریت کلاس و پرخاشگری دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی شهر شیراز. پایان‌نامه ارشد. دانشگاه شیراز.
- ۸) بیگدلی، حسین؛ علی‌مددی، سمیه. (۱۳۹۲). بررسی روابط خودکارآمدی و سبک‌های اسنادی در دانشجویان. فصل‌نامه روان‌شناسی تربیتی، ۹، ۲۹، ۴۷-۶۸.
- ۹) پورسیف، مجتبی. (۱۳۸۵). بررسی رابطه‌ی جو سازمانی با استرس شغلی کارکنان گمرکات مستقر در تهران. پایان‌نامه‌ی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
- ۱۰) حیدری‌لقب، طاهره، امین بیدختی، علی اکبر، طالع‌پسند، سیاوش (۱۴۰۰)، فصل‌نامه اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۷، ۴.
- ۱۱) حیدری‌نژاد، صدیقه و مرادی‌پور، مهدی. (۱۳۹۰). رابطه‌ی دل‌بستگی شغلی دبیران تربیت بدنی با جو سازمانی مدارس متوسطه شهر اهواز، مجله‌ی مدیریت ورزشی، ۸، ۲۱-۵.
- ۱۲) دارابی گرگلانی، بنفشه. (۱۳۹۹). رابطه سبک مدیریت کلاس درس معلمان با خودتنظیمی و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه فرهنگیان.
- ۱۳) دانش‌فر، تیمور، (۱۳۸۰). بررسی رابطه‌ی جو سازمانی و مشارکت دبیران در فرآیند تصمیم‌گیری دبیرستان‌های شهر آمل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران.
- ۱۴) دیویس، استانی. (۱۳۷۶). مدیریت فرهنگی سازمانی (ترجمه دکتر میرسپاسی و معتمد گرجی). تهران: مروارید. (۱۹۹۵).
- ۱۵) ریو، جان مارشال (۱۹۵۹)، انگیزش و هیجان، ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۳۹۷). تهران نشر ویرایش.
- ۱۶) رئوفی، محمدحسین (۱۳۷۷). مدیریت رفتار کلاسی (مهارت‌های آموزشی)، انتشارات: به نشر
- ۱۷) سانتراک، جان دبلیو، زمینه روان‌شناسی سانتراک، ترجمه‌ی یحیی سیدمحمدی (۱۳۹۵). تهران: رسا.
- ۱۸) ستاری، نسیم. (۱۳۹۷). بررسی رابطه اقتدار معلم و مدیریت کلاس در مدارس ابتدایی شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۷-۹۶. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تبریز.
- ۱۹) سلیمی، قربان‌علی. (۳۸۲!). بررسی وضعیت موجود و مطلوب توزیع نیروی انسانی در ادارات. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان.
- ۲۰) سهرابی، گلناز (۱۳۹۵). بررسی رابطه‌ی سبک‌های اسناد، هوش هیجانی و خودتنظیمی با رضایت شغلی و رضایت از زندگی در زنان معلم در آموزش و پرورش شهر کرمانشاه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد: دانشگاه رازی.
- ۲۱) شایانج‌هرمی، شاپور امین؛ احمدی، عباداله و درویش‌پور، فراغنه، سکینه (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی میان جو سازمانی با تعهد سازمانی و روحیه از دیدگاه دبیران دوره‌ی راهنمایی مدارس دخترانه‌ی شهر مرودشت. فصل‌نامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۲، ۳، ۱۳۰-۱۰۹.
- ۲۲) شمس اسفندآباد، حسن. (۱۳۸۴). روان‌شناسی تفاوت‌های فردی، تهران، سمت، ص ۱۰۶.
- ۲۳) شیرازی، علی. (۱۳۸۱). مدیریت آموزشی. مشهد: جهاد دانشگاهی. نورایی، طهمورث و همکاران. (۱۳۸۴). ارتباط بین فلسفه آموزشی، سبک رهبری مدیران و جو سازمانی در دانشکده‌ها و گروه‌های تربیت بدنی. نشریه علوم حرکتی و ورزش، ۴، ۱، ۷، ۵۲-۳۷.

- (۲۴) صدوقی، مجید؛ قربانی، سکینه؛ فرهوش، محمد (۱۳۹۶). پیش‌بینی سبک مدیریت کلاس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و مهارت ارتباطی معلم. دومین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی.
- (۲۵) صدیقی ارفعی، فریبرز، جعفری، اصغر، رعیت نوش‌آبادی، طاهره (۱۳۹۵)، رابطه ویژگی شخصیتی معلمان با سبک مدیریت کلاس در شهر آران و بیدگل، دومین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی ایران.
- (۲۶) ضرغامی، سعید (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین همدلی هیجانی و خودکارآمدی با سبک مدیریت معلم در کلاس درس. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه یاسوج.
- (۲۷) عالی، آمنه، امین‌یزدی، امیر. (۱۳۸۷). تأثیر ویژگی‌های معلم بر سبک مدیریت کلاس. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۲۴، ۱ (مسلسل ۹۳)، ۱۰۳-۱۳۵.
- (۲۸) علاقه‌بند، علی. (۱۳۷۴). مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. نشر روان، تهران، ۱۸۳-۱۷۸.
- (۲۹) عسکریان، مصطفی. (۱۳۷۰). مدیریت نیروی انسانی. تهران: جهاد دانشگاهی، دانشگاه تربیت معلم.
- (۳۰) علوی لنگرودی، سیدکاظم، سلیمانی، زهرا. (۱۳۹۲). مقایسه باورها و نگرش‌های معلمان پیرامون مدیریت کلاس دموگرافیک. فصل‌نامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۴، ۲، ۱۳۶-۱۱۵.
- (۳۱) علوی لنگرودی، سیدکاظم، سلیمانی، زهرا (۱۳۹۱). مقایسه باورها و نگرش‌های معلمان پیرامون مدیریت کلاس با توجه به ویژگی‌های دموگرافیک. فصل‌نامه علمی پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۴، ۲، ۱۳۶-۱۱۵.
- (۳۲) فتحی، بهمن؛ صادقی، عباس. (۱۳۸۱). بررسی رابطه‌ی جو سازمانی و رضایت شغلی معلمان در شهرستان ماسال در استان گیلان. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- (۳۳) قدوسی‌نژاد، آیت. (۱۳۹۳). بررسی رابطه‌ی شیوه‌های مدیریت کلاس درس و ادراک از جو مدرسه با اهمال‌کاری معلمان دبیرستان‌های شهرستان دهدشت در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- (۳۴) قهرمانی، محمد. (۱۳۹۰). مطالعه‌ی رابطه‌ی جو و سلامت سازمانی با اثربخشی مدیران مدارس متوسطه‌ی شهرستان ابهر. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- (۳۵) کدیور، پروین. (۱۳۷۸). بررسی جو سازمانی در مدارس راهنمایی شهر تهران. فصل‌نامه علوم انسانی دانشگاه الزهراء، ۹، ۳۰ و ۳۱.
- (۳۶) کرامتی، انسی؛ شهامت ده‌سرخ، فاطمه و خسروی، حسین. (۱۳۹۰). بررسی رابطه محیط اجتماعی (جو مدرسه) و میزان خودتنظیمی در دانش‌آموزان دبیرستانی. فصل‌نامه‌ی پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، ۶، ۲۳.
- (۳۷) کریمی، یوسف. (۱۳۹۶). روان‌شناسی اجتماعی (نظریه‌ها، مفاهیم و کاربردها). تهران: نشر ارسباران.
- (۳۸) لطفی، ایلغاز؛ ستاری، صدرالدین (۱۳۹۵). بررسی تاثیر ویژگی‌های شخصیتی معلمان در سبک مدیریت کلاس، اولین کنفرانس بین‌المللی دستاوردهای نوین پژوهشی در مدیریت، حسابداری و اقتصاد.
- (۳۹) محمدی احمدآبادی، ناصر و اعرابی، پریسا. (۱۳۹۹). نقش میانجی‌گری خودکارآمدی معلمان در رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس و مهارت‌های فراشناختی دانش‌آموزان. فصل‌نامه توسعه حرفه‌ای معلم، ۵، ۴، ۱۲۰-۱۰۵.
- (۴۰) منوریان، عباس. (۱۳۷۷). جو سازمانی و تأثیر آن بر میزان موفقیت یا عدم موفقیت اصلاح اداری. دانش مدیریت، دانشگاه تهران، ۴۳.
- (۴۱) میرکمالی، محمد. (۱۳۸۰). روابط انسانی در آموزشگاه. تهران: نشر سیطرون.
- (۴۲) ویسی، امید. (۱۳۹۱). بررسی رابطه‌ی انگیزش شغلی با سبک‌های مدیریت کلاس و سبک‌های تدریس معلمان راهنمایی و دبیرستان شهرستان‌های پاره و جوانرود. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- (۴۳) همت، محمدرضا (۱۳۸۴). رابطه‌ی جو مدرسه با سبک مدیریت مدارس شهرستان شهرضا. اندیشه‌های نو. ۱۸ و ۱۹.

- (۴۴) هوی، وین ک؛ میسکل، سیسیل. ج. (۱۳۸۲). تئوری، تحقیق و عمل در مدیریت آموزشی (ترجمه‌ی میرمحمد سیدعباس-زاده). ارومیه: انتشارات دانشگاه ارومیه.
- ۱) Adeyemo, S.A. (2012). The relationship between effective classroom management and student's academic achievement. *European Journal of Educational studies*, 4 (3), 361 - 381.
 - ۲) Beiley, Gahan & Johonson, Burke. (2000). Preservice Teacher's Beliefs about Discipline. Doolittle. E, Peter, (2003). *Classroom Management Teaching and teacher Education*, 18, 763- 780.
 - ۳) Baumrind, D (1971). Current patterns of parental authority, *Developmental psychology Monographs*, 4 (1).
 - ۴) Bonomi A, Patric D, Bushnell D (2010). Validation of the united states' version of the world Health organization Quality of life (WHOQOL) instrument. *Journal of clinical Epidemiology*; 53: 1-12.
 - ۵) Ceyda, Gunes; Sevince, Peker. (2012). Determination of high schools organizational climate. *Procedia – social and Behavioral Sciences*, 46, 2947 – 2950.
 - ۶) Germine, Yousset, (2002). An investigation into the influences of Teachers' Classroom Management Beliefs and practices on Classroom Jprocedures.
 - ۷) Halpin, W. & Croft, B. (1963). *The organizational climate of shools*. Chicago: Midwest Administration Center of the university of Chicago. 22.
 - ۸) Kaykci, k. (2009). The of classroom management skills of elementary school teachers on undesirable discipline behavior of students. *Procedia social and Behavioral sciences*, 1 (1), 1215 – 1225.
 - ۹) Konstantina koutrouba, Despoina – Aristea Markarian, Eleni Sardonianou, *Management Style: Greek Teacher's perceptios*, international Journal of Instruction 11 (4), 641 – 656, 2018.
 - ۱۰) Lyndal, L., Diana, E (2005), "A concept of life", *Journal of Othopedic nursing*, No 9: 12 – 18.
 - ۱۱) Martin, N. K. & Baldwin, B. (1998). Classroom management teaching. Class size and graduate study, EREC Identifier: ED420671.
 - ۱۲) Martin, N. K. Shoho, A. & Yin, Z. (2000). Attitudes & Beliefs Reagaring classroom Management styles. The impact of Teacher preparation Vs. Experience. *Research in the schools*. 10 (2), 29 – 34.
 - ۱۳) Martin, Nancy K. (2003). The student – centered Classroom Environment, *Middle School Journal*, 28 (4), 3 – 9.
 - ۱۴) Miller, Bruce A. (1999). Classroom Management and Discipline, ERIC Identifier: ED344 115.
 - ۱۵) Mitchell, Mary M., Bradshaw, Catherine, P. (2013). Examined Classroom influences on student perceptions of school climate: The role of classroom management and exclusionary discipline strategies. *Journal of school psychology*, Volume 51, Issue 5, 559 – 610.
 - ۱۶) Neslin Ihtiyaroglu (2018), Analyzing the Relationship between happiness Teacher's level of satisfaction with life and classroom Management profiles, faculty of education, Turkey university.
 - ۱۷) Owns, R. G. (1986). *Organizational behavior in education*. Englewood cliffs, Newjersey; prentice Hall, Inc Third edition.
 - ۱۸) Polat, S., Akday, M., & Kaya, S. (2013). Investigating pre- service Teachers' beliefs about classroom discipline. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 2 (13), 890 – 885.

- ۱۹) Schuessler, K. F., Fisher, G. A (1985), "Quality of life research and sociology", Annual review of sociology, No 11: 129- 149.
- ۲۰) Unal, Z., Unal, A. (2012). The impact of years of teaching experience on the classroom management approaches of elementary school teachers. International journal of instruction, 5 (2), 41- 60.
- ۲۱) WHO (World Health Organization) (2009) constitution, New York: WHO.